

**Gemeente
Rotterdam**

Bezoekadres: Stadhuis Coolsingel 40
3011 AD Rotterdam
Postadres: Postbus 70012
3000 KP Rotterdam

Website: www.rotterdam.nl
E-mail: bbo@rotterdam.nl
Inlichtingen:
Telefoon:

Portefeuillehouder: Bokhove
Cluster: Stadsontwikkeling
Ons kenmerk: BS21/01487 21bb013578
Uw kenmerk: /

Datum: B&W 16 november 2021

Betreft: brief aan de raad over Actieplan
Voortgang Rotterdam Loopt – Uitwerking ambitie

Aan de Gemeenteraad

Onderwerp:

Actieplan Voortgang Rotterdam Loopt – Uitwerking ambitie

Op welke gronden deze brief?/Waarom nu voorgelegd?

Begin 2020 is de Rotterdamse MobiliteitsAanpak vastgesteld. Er is al jaren een toename van het aantal fietsers en het gebruik van het openbaar vervoer. We voorspellen dat deze aantallen nog verder stijgen. Nu al zijn er meer voetgangers en fietsers dan automobilisten in de binnenstad. Daarom kijkt Rotterdam naar een nieuwe verdeling van de ruimte op straat, waarbij fietsers en voetgangers meer ruimte zullen ervaren. *Rotterdam Loopt* is het onderdeel van de Rotterdamse Mobiliteitsaanpak waarbij voor het eerst beleid voor de voetganger wordt ontwikkeld en er daadwerkelijk meer ruimte voor lopen komt in de stad. De drukte en vervuilde lucht in de stad zijn niet de enige redenen waarom Rotterdam inzet op de voetganger. Lopen is namelijk gezond en een gemakkelijke manier om in beweging te komen. Wandelen houdt je ook geestelijk gezond. Meer dan de helft van de volwassen Rotterdammers heeft overgewicht en bijna twee op de tien heeft ongezond overgewicht. Het is dus belangrijk dat Rotterdammers meer bewegen.

Op 6 oktober 2020 heeft het college het ambitedocument *Rotterdam Loopt 2025* vastgesteld: Het eerste gemeentelijke plan voor de voetganger en de eerste stap naar een stad waar lopen en fietsen de standaard zijn en de voetganger ruim baan krijgt! De gehele ambitie is hier te vinden: [Rotterdam Loopt 2025. De voetganger op een voetstuk. Ambitie en aanzet tot actie. \(notubiz.nl\)](https://notubiz.nl/rotterdam-loopt-2025)

Het ambitedocument is op 18 november door de raadscommissie EDEM goed ontvangen en afgesproken werd in de loop van dit jaar te komen met een voortgangsrapportage die u bij deze ontvangt.

Relatie met het coalitieakkoord/collegewerkprogramma/begroting/eerder aangenomen moties en gedane toezeggingen:

Het ambitiedocument *Rotterdam Loopt* is op 18 november 2020 besproken in de raadscommissie EDEM. Afgesproken werd in de loop van dit jaar te komen met een voorgangsrapportage waarin de acties verder zijn uitgewerkt.

Toelichting:

Het ambitiedocument *Rotterdam Loopt* is integraal opgesteld samen met Stadsbeheer, Maatschappelijke Ontwikkeling en Directie Veilig. Ook bij de verdere implementatie en uitwerking van de ambitie werken we nauw samen en werken we toe naar een loopcultuur in Rotterdam. Hiervoor hebben we drie doelstellingen geformuleerd die we langs drie sporen willen bereiken.

We werken aan de doelstellingen via verschillende sporen:

1. *Routes & Plekken:* We onderzoeken waar in de stad de voetganger op één hoort te staan en waar we nog kunnen verbeteren en waar verandering nodig is
2. *Bewustwording & Promotie:* We bekijken hoe we verschillende groepen Rotterdammers kunnen bereiken en hoe we hen in beweging krijgen.
3. *Kennis & Onderzoek:* Er is nog een wereld te ontdekken over voetgangers in Rotterdam. Waar lopen zij, waarom komen zij in beweging en wat weerhoudt hen om te lopen?

Lopen raakt aan allerlei verschillende opgaven waar we in Rotterdam aan werken. Daarom werkt het programma Rotterdam Loopt ook met een integraal team met vertegenwoordigers uit de verschillende clusters samen. Rotterdam loopt hier landelijk in voorop, waar andere steden de opgaven met name vanuit mobiliteit en ruimte aanvielen legt Rotterdam Loopt ook de koppeling met o.a. gezondheid en beheer.

Uitwerking ambitie in acties

Het afgelopen jaar is de ambitie uitgewerkt in het bijgevoegde document: *Voortgang Rotterdam Loopt – uitwerking ambitie*. Binnen de bovengenoemde sporen zijn acties uitgewerkt. Vooroplopen doen we bij de onderdelen die hieronder zijn uitgelicht. Dit laat zien dat er dit jaar niet alleen veel kennis is opgehaald, maar dat er daadwerkelijk wordt gewerkt aan het op een voetstuk zetten van de voetganger op straat door bijvoorbeeld aandacht voor oversteekbaarheid.

Lopen is een integraal onderwerp en raakt aan veel andere thema's, waar we in de stad aan werken. Daarom wordt er actief samengewerkt met andere projecten en programma's, die een link hebben met lopen. Onder het mom van loopcoaching wordt er actief kennis gedeeld over lopen. Bijvoorbeeld bij de 7 stadsprojecten, maar ook bij inrichtingsplannen voor de buitenruimte.

Netwerkkarten

Het huidige voetgangersnetwerk: 99 kansen voor verbetering

Begin 2020 is de Rotterdammer gevraagd naar hun ervaringen met lopen in de stad. Tijdens de actie *Wil je met me lopen* konden Rotterdammers aangeven met hartjes waar het prettig lopen is, en met gebroken hartjes waar dat niet prettig is. Deze data zijn gecombineerd met gegevens over stoepbreedtes, ongevallen en subjectieve onveiligheid. Uit deze inventarisatie is een overzicht ontstaan met 99 knelpunten in het voetgangersnetwerk. Er zitten kleine verbeteringen in die snel opgepakt zouden kunnen worden; knelpunten die al meegenomen worden in komende inrichtingsplannen en knelpunten die lastiger op te lossen zijn en dus in het gebied op de agenda gezet kunnen worden. Voor de kleine verbeteringen die snel opgelost kunnen worden, zoeken we binnen het budget van mobiliteit naar een oplossing. In ieder geval wordt begin 2022 al gestart met het oplossen van een aantal knelpunten in de NPRZ-wijken Charlois, Carnisse, Tarwewijk en Bloemhof.

Toekomstig voetgangersnetwerk

Met de netwerkkart bepalen we waar grootschalige verbetering of verandering voor de voetganger gewenst en nodig is. Waar kunnen we impact maken voor de voetganger. Welke routes zijn belangrijk voor de voetganger en zijn ze nu goed voor de voetganger ingericht. We koppelen data over verkeersveiligheid, luchtkwaliteit en hittestress slim aan elkaar. Waar is meer verblijfsruimte nodig of welke kansen zijn er om dit te realiseren. Waar is het nodig om het veiliger te maken. Waar wandelen door autoverkeer onprettig is of juist door groen en water aangenaam en verkoelend is. Hierbij proberen we aan te sluiten bij al lopende ambities en projecten.

Ontwerpprincipes Voetganger

Rotterdam Loopt ontwikkelt ontwerpprincipes waarbij de voetganger centraal staat en waarin richtlijnen worden uitgewerkt voor ontwerpers. Eind 2021 leveren we een de concept 'ontwerpwijzer voetganger' op. Hierin worden 7 loopcondities uitgewerkt en daarbij behorende ontwerprichtlijnen: toegankelijk, verkeersveilig, sociaal veilig, comfortabel, leesbaar, aantrekkelijk en gezond. De ontwerpprincipes voetganger worden daarna als uitwerking aan de algemene principes van het handboek Openbare Ruimte Rotterdamse Stijl gekoppeld, in samenhang met biodiversiteit, klimaatbestendigheid en ontwerpprincipes voor de fiets.

De ontwerpprincipes worden alvast 'uitgeprobeerd' bij enkele inrichtingsplannen (IP's). Tot slot werkt Rotterdam mee aan de ontwerpwijzer voetganger van het landelijke kennisinstituut CROW via de City Deal Ruimte voor Lopen.

Groene routekaart: Wandelroutes in Rotterdam

Een goede manier om Rotterdam lopend te ontdekken is door een verrassende wandeling te maken. We hebben alle bestaande wandelingen en uitgezette routes inmiddels in kaart gebracht. Deze routes variëren van culturele wandelingen en historische wandelingen tot NS-wandelingen en wandelingen door het groen.

Ook de routes die te vinden zijn in de Rotterdam Routes app van Rotterdam Partners zijn terug te vinden op deze verzamelkaart.

We concentreren ons in de eerste plaats op het ontsluiten van de stedelijke groene routes door Rotterdam. Daartoe ontwikkelen we in ieder geval een fysieke kaart waarmee je direct op pad kunt. We weten uit onderzoek dat Rotterdammers graag in het groen lopen en dat lopen in het groen goed is voor de gezondheid.

Daarnaast is Maatschappelijke Ontwikkeling met Gezonde Buitenruimtes bezig om in 10 wijken de groene wijkinitiatieven en routes daartussen letterlijk in kaart te brengen. We hebben straks dus zowel stedelijk als in de wijken inzicht in groene wandelroutes en kleinere ommetjes van groene plek naar groene plek.

Pilot Overschie: lopen en fietsen als medicijn – blauwdruk voor gebiedsaanpak

In Overschie werken we aan een pilot hoe lopen en fietsen kunnen bijdragen aan gezondheid/ welzijn in de wijk. De lessen die we daaruit leren kunnen we ook toepassen in andere gebieden. De focus ligt op sociale motivaties en gedragsveranderingen. Doelgroepen waar we op richten zijn de belangrijke sleutelfiguren en organisaties in de wijk, om via hen de wijkbewoners te bereiken.

In 2021 is het vooronderzoek uitgevoerd en een proces in gang gezet om de wijk te betrekken. Er zijn al veel goede initiatieven in de wijk die verder versterkt of uitgebreid kunnen worden, zoals dagelijkse wandelgroepen. Ook is gebleken dat groen een verbindende factor is en mensen in beweging brengt om te gaan lopen of fietsen. Als vervolgstap wordt samen met de wijk gewerkt aan het in kaart brengen van groene routes en plekken waar vervolgens ook activiteiten aan worden gekoppeld. We werken hierbij volgens de aanpak van de Groene Connectie in Delfshaven waarbij verbinding wordt gelegd tussen het groen in de wijk, het netwerk in de wijk en de activiteiten die rondom lopen en fietsen georganiseerd (kunnen) worden.

Obstakelvrije stoepen

In de drukke stadsstraten is het vaak een gevecht om ruimte. De toegankelijkheid komt daar in het gedrang. Er staan klapborden en beachvlaggen om de aandacht te vestigen op winkels en ook terrassen nemen ruimte in. En wat te denken van geparkeerde fietsen die een invalideopritje voor rolstoelen blokkeren? Ook geleidelijnen voor mensen met een visuele beperking moeten vrij zijn van obstakels. Met bewustwordingscampagnes maken we Rotterdammers hiervan bewust. Deze bestaat uit twee onderdelen:

Rotterdammers moeten opletten waar zij hun fiets parkeren. Daarom hebben we een korte bewustwordingsactie via sociale media gevoerd.

We nemen actief deel aan de landelijke campagne 'Houd de lijn vrij' van Visio en sluiten aan bij de Nationale Week van de Toegankelijkheid.

We merken dat dit onderwerp als vanzelfsprekend leeft bij Rotterdam Onbeperkt van MO, bij Stadsbeheer en handhaving, maar ook raakt aan deelmobiliteit en het programma Fiets van Mobiliteit. In 2022 werken we aan een vervolg hierop, waarbij we ook de inrichting van bouwplaatsen meenemen en zorgen voor verdere bewustwording.

Werk in uitvoering: aandacht voor oversteekbaarheid

Naast het hierboven gepresenteerde voortgangsdokument en het gegeven overzicht van geplande producten en initiatieven is er ook werk in uitvoering. In de afgelopen periode heeft Rotterdam Loopt in samenwerking met het beleidsprogramma *Rotterdam Veilig Vooruit* op 12 plekken in de stad – verspreid over de gebieden Delfshaven, IJsselmonde, Kralingen-Crooswijk en Charlois – de oversteekbaarheid verbeterd en veiliger gemaakt.

Oversteekplaatsen vormen een essentiële schakel in de looproutes in buurten en wijken of zorgen voor optimale bewegingsvrijheid in straten waar de voetgangersintensiteiten hoog zijn. Dat deze oversteekplaatsen veilig zijn, is een belangrijke randvoorwaarde. Het veiliger maken van deze oversteekplaatsen draagt eraan bij dat deze route vaker door voetgangers wordt gebruikt.

Voor de selectie van de oversteekplaatsen is gebruik gemaakt van de volgende bronnen:

- Met de Verkeersveiligheidsprikker hebben Rotterdammers verkeersonveilige locaties in heel Rotterdam aangedragen. Volgens hen is 38% van de locaties onveilig vanwege het verkeersgedrag van anderen. Bij 35% van de locaties zijn de inrichting van de weg en omgeving de oorzaak en bij de overige 27% wordt zowel gedrag als de inrichting genoemd.
- Bij de actie *Wil je met me lopen?* werden Rotterdammers opgeroepen om op een digitale kaart aan te geven op welke plekken in de stad zij het prettig en niet prettig vinden om te lopen.
- Daarnaast is gebruik gemaakt van signalen uit de wijk.

Hieronder volgt een overzicht van de locaties:

Vier extra oversteekplaatsen op de Nieuwe Binnenweg

In de periode in juli en augustus van dit jaar zijn 4 extra oversteekplaatsen voor voetgangers aangelegd op de volgende plekken op de Nieuwe Binnenweg:

- Ten oosten van de kruising van de Nieuwe Binnenweg met de Pupillenstraat,
- Ten oosten van de kruising van de Nieuwe Binnenweg met de Schonebergerweg;
- Tussen de Heemraadssingel en de Claes de Vrieselaan,;
- Tussen de Claes de Vrieselaan en de 's Gravendijkwal, .

Vier nieuwe crosscovers

Dit jaar zijn van 20 tot en met 22 september op vier plekken in Rotterdam crosscovers aangebracht omdat deze oversteekplaatsen voor voetgangers onveilig zijn.

Crosscovers zijn zebrapaden in fluorescerende verf die aangelicht worden met blacklight. Hierdoor is het zebrapad goed zichtbaar als het donker is. De verlichting gaat automatisch aan als het schemert en kan ook worden uitgezet. De ultraviolet verlichting zal alle naar verwachting midden december worden aangebracht. De wereldwijde afhankelijkheid van chips voor technologische apparatuur kan mogelijk nog voor vertraging zorgen.. De crosscovers worden aangelegd op de volgende plekken:

- Van Cittersstraat (Delfshaven)
- 's Gravenweg-Oudedijk (Kralingen-Crooswijk)
- de Wolphaertsbocht-Clemensstraat (Charlois)
- de Stadionweg (IJsselmonde)

Aanpassen vier oversteekplaatsen op de Franselaan

De oversteekplekken op de Franselaan bleken niet voldoende veilig voor voetgangers. Begin juni ontving de gemeente van de directeur van basisschool Finlandia de melding dat de voetgangersoversteekplaats ter hoogte van de Brigantijnstraat onveilig en onoverzichtelijk is. In het verkeersoverleg van Delfshaven is vervolgens besloten om alle vier de oversteekplaatsen op de Franselaan aan te passen om zo een uniform wegbeeld te creëren.

Het gaat hierbij om de volgende locaties:

- Kruising Franselaan – Brigantijnstraat: 2 fluorescerende L02-borden bijgeplaatst in middenberm en extra asmarkering t.h.v. middeneiland ;
- Kruising Franselaan – Boeijerstraat: 2 L0-borden bijgeplaatst in middenberm en extra asmarkering t.h.v middeneiland
- Kruising Franselaan – Hogeбанweg: 2 L02-borden bijgeplaatst
- Kruising Franselaan – Suiestraat: 2 L0-borden bijgeplaatst in middenberm en extra asmarkering t.h.v middeneiland

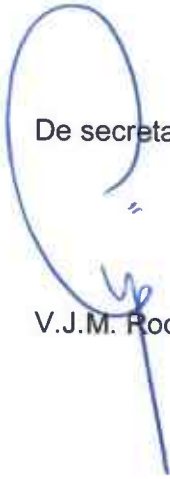
Vooroplopen betekent doorlopen

Met het ambitiedocument en het actieplan zijn er nieuwe stappen vooruitgezet voor de positie van de voetganger in Rotterdam. Zowel op straat als in de aanpak van Rotterdam Loopt en samenwerking tussen de verschillende clusters. De bovenbeschreven opgaven worden de komende periode verder uitgewerkt. De lessen en conclusies uit deze projecten helpen ons om concrete invulling te geven aan een agenda voor vervolgstappen tot 2025.

Financiële en juridische consequenties/aspecten:

In de begroting van de taakvelden Verkeer en vervoer – Ontwikkeling en Openbaar groen en (openlucht) recreatie – Landschap is budget gereserveerd voor zowel personele uren als materiële kosten. Voor de uitwerking van de 99 fysieke ingrepen moeten we eerst inventariseren wat binnen onderhoud en Inrichtingsplannen al kan worden aangepakt. De dekking van de overgebleven verbeterpunten gaat vanuit de bestaande kredieten voor ingrepen in de buitenruimte door mobiliteit. De knelpunten die dit voorjaar in Carnisse, Charlois, Tarwewijk en Bloemhof worden opgelost, zijn gedekt vanuit NPRZ-gelden.

Er zijn geen juridische consequenties.

A handwritten signature in blue ink, consisting of a large loop at the top and a vertical line extending downwards.

De secretaris,

V.J.M. Roozen

Burgemeester en Wethouders van Rotterdam,

De burgemeester,

A handwritten signature in blue ink, featuring a large, stylized loop that crosses itself.

A. Aboutaleb

Bijlage(n):

- Document Voortgang Rotterdam Loopt – uitwerking ambitie 21bb013579